

de
RAADSHEER

Een uitgave van de Vereniging Raadsherenbuurt, Leiden
35e jaargang, nummer 2, juli 2013

Wij leven vrij	Littekens van de oorlog	De kampeerbus	Kitesurfen
6	7	10	16

Van de redactie

Verliep de ontvangst van copy voor dit nummer eerst VRIJ moeizaam, uiteindelijk hebben we toch VRIJ veel bijdragen mogen verwelkomen. Over het begrip VRIJ, de littekens die na de beVRIJding in 1945 van de oorlog zijn overgebleven, VRIJ zijn op het water, met de kampeerbus, tijdens het kampeerweekend, achter de tekentafel, op papadag. Een konijn dat de VRIJheid heeft gekozen of verkregen, VRIJJe tijd in tussenuren, de VRIJJe school. Onze buurtcolumnist begint terecht met het lied "Wij leven VRIJ, wij leven BLIJ". In onze heerlijk groene buurt, waar de zomer er gelukkig toch af en toe in slaagt om ons te verwarmen.

Helaas gaat Miriam Beker, die de voorplaat van de Raadsheer tekent, verhuizen. Er is dus een vacature. Wie wil proberen om onze buurtkrant "een smoel te geven"? Of zijn er wellicht ideeën voor een andere invulling? Alle suggesties zijn van harte welkom!

Om uw privacy iets meer te garanderen, heeft de redactie besloten om van incidenteel schrijvende buurtgenoten geen huisnummers meer te publiceren. Straatnamen worden nog wel vermeld omdat de auteurs anders voor veel lezers te anoniem dreigen te worden. Uw mening hierover horen wij graag.

Ook nodigen we u graag uit om bij te dragen aan het thema van de herfsteditie: **LEZEN EN SCHRIJVEN**. Vanaf de allereerste pogingen om een kinderboekje te lezen, via schrijfcursussen naar leesclubs, de grootte en samenstelling van de boekenkast (een zeer leeswaardige wekelijkse column in De Volkskrant), de lengte van uw wetenschappelijke literatuurlijst, het mooiste Sinterklaasgedicht, de briljantste limerick, het lekkerste recept. Maar ook analfabetisme en dyslexie. Dichters of schrijvers uit de buurt. Kortom, er valt ook over dit onderwerp van alles te vertellen. Stuur uw zeer gewaardeerde artikel voor 15 september naar: redactieraadsheer@hotmail.nl

Maar eerst vakantie! De minstens 13 leerlingen uit onze buurt, die hun eindexamen met goed gevolg hebben afgerond, zijn al lang weer terug van waarschijnlijk een woeste week feesten op een warm eiland ver van huis. Maar de meesten van ons hebben het nog tegoed. Of het nu ver weg is of vlakbij, actief of lekker lui, steil of vlak, water of land, een chique hotel of een simpele tent, misschien wel de ongekende rust van de eigen achtertuin, we wensen u allen een heerlijke tijd. Want voor je het weet, is het al weer 3 oktober en wordt er gestreden om de Gouden Stamper en de Gouden Vijzel.

Voor nu: veel leesplezier met deze Raadsheer.

Janny van Nieuwkoop

»DE RAADHEER« in kleur?

Op papier is het helaas nog niet zo ver. Maar wist u:

- dat u *alle foto's en illustraties in kleur* kunt zien op de buurtwebsite: www.raadsherenbuurt.nl?
- dat u in de online Raadsheer ook kunt doorklikken via *hyperlinks naar websites en mailadressen*?
- dat u zich bij webmasterraadsherenbuurt@live.nl kunt aanmelden voor buurtmail waardoor u automatisch op de hoogte wordt gehouden?

Inhoud

VAN HET BESTUUR

3 De vereniging, het bestuur, de leden, de activiteiten

BURTNIEUWS

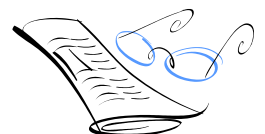
- 3 Oud Papier Actie
- 4 Kettinginterview met Barbra Verbij
- 5 ?? Ik zie, ik zie... ??
- 5 Familieberichten
- 5 Zomerconcerten

THEMA: VRIJ

- 6 Wij leven vrij, wij leven blij
- 7 Littekens van de oorlog
- 9 Wist U dat...?
- 10 De kampeerbus
- 12 Vrij
- 12 Blonde Dolly
- 13 Het kampeerweekend
- 14 De vrije school
- 15 Wat doe je in een tussenuur?
- 16 Kitesurfen
- 17 Wij hebben.....
- 19 Trijntje wil de vrijheid in
- 20 Papadag
- Foto's koninginnedag
- Summer Jazz festival

COLOFON

26 »De RAADSHEER« – Redactie / Bestuur / Website / Minibuurtgids

Van het bestuur

Minke Holleman

Zomers geluk

Het zomernummer van de Raadsheer! Waarom worden we (ik in elk geval en u vast ook!) zo blij van de zon en de zomer? Ik tik dit op de eerste zonnige dag na een koud en nat voorjaar - eindelijk mooi weer! De zon heeft allerlei positieve associaties: een zonnig humeur, een stralend gezicht, een warm gevoel...

Maakt zon gelukkig? Wat maakt een mens gelukkig? Ik las laatst weer dat ervaringen gelukkiger maken dan aankopen, onder andere omdat ze meer voorpret en napret bieden. Dus straks lekker met vakantie, ver weg of dichterbij, nieuwe ervaringen opdoen en daarna weer terugkomen in je eigen huis, wat óók weer fijn is. Want in onze buurt genieten we in de zomer van het groen in de Leidse Hout, de avonden op de tennisbaan, werken en zitten in de tuin, spelen op straat.

Op zoek naar geluk vond ik op een website *five ways to well being* – gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. De top vijf voor gelukszoekers: *Connect, Be active, Take Notice, Keep learning, Give*.

Dat kan allemaal in de buurt!

Contacten leggen, nieuwe en oude vrienden en buurtgenoten treffen: dat kan op de zomer-buurt-barbecue, gezellig in de buurt op straat eten met elkaar, georganiseerd door de buurtvereniging.

Actief zijn: alle hardlopers, beginners en gevorderden, van kleuter tot veteraan: iedereen kan meerennen in de Raadsherenloop, de hardlooppwedstrijd die de buurtvereniging organiseert voorafgaand aan de barbecue.

Genieten kan van een kindertheatervoorstelling in het Openluchttheater in de Leidse Hout, gesponsord door onze buurtvereniging.

Altijd al willen leren bridgen? Na de zomer kunt u weer bridgen, een initiatief van buurtbewoners, ondersteund door de buurtvereniging.

En geven kan ook: bijvoorbeeld uw oud papier in de bak die er na de zomer weer staat, aan het begin van de maand in de Johan de Wittstraat. De opbrengst is een gift voor een goed doel, vorig jaar de zorgkekerij bij Endegeest. En met uw contributie voor de buurtvereniging maakt u alle hierboven genoemde activiteiten mogelijk!

Kortom: domweg gelukkig in de Raadsherenbuurt! Een mooie zomer toegewenst, namens het bestuur van de buurtvereniging.

6 september Leidse Hout Festival “Gershwin in the park” in het openluchttheater ‘s avonds

7 september Raadsherenloop en Buurtbarbecue; nadere gegevens volgen

8 september Kindertheater in het openluchttheater van de Leidse Hout om 14.30 uur

3 oktober Hutspot in de Fagelstraat met strijd om de Gouden Stamper en de Gouden Vijzel

Meer info t.z.t. op de website www.raadsherenbuurt.nl en via buurtmail. Nog geen buurtmail? Geef u op door een mailtje naar webmasterraadsherenbuurt@live.nl en u ontvangt belangrijk buurtnieuws voortaan ook per mail.

Oud Papier Actie (OPA)

Plaatsen			Ophalen		
augustus	Geen OPA	2013	augustus	Geen OPA	2013
donderdag	5 september	2013	maandag	9 september	2013
donderdag	3 oktober ?	2013	maandag		2013
of vrijdag	4 oktober	2013	maandag	7 oktober	2013
donderdag	7 november	2013	maandag	11 november	2013

KETTINGINTERVIEW

Barbra Verbij, Warmonderweg

1. Wanneer en waarom ben je in de Raadsherenbuurt komen wonen ?

In januari 2008. Het huis is mooi en het is gezellig bij mijn zus en haar gezin in de buurt.

2. Wat is het mooiste originele detail in je huis ?

De trap en de hoge plafonds.

3. Wat is je favoriete buurtactiviteit ?

Koninginnedag op het Rozenpleintje.

4. Als de Raadsherenbuurt € 50.000 zou krijgen om de buurt te verbeteren of te verfraaien, hoe zou jij dat dan doen ?

Iets om het verkeer op de Warmonderweg langzamer te laten rijden.

5. Hoe ga je naar je werk en hoe lang doe je daar over ?

Als ik naar een foto-opdracht ga, dan neem ik de auto.
Als ik in de stad moet lesgeven ga ik op de fiets.

6. Wanneer en hoe heb je voor het laatst gebruik gemaakt van wat Leiden aan cultuur te bieden heeft ?

De bieb. Ik geef zelf les bij BplusC (fotografie-cursussen en workshops, aan volwassenen en kinderen) dus ik kom vaak in het Volkshuis en de bibliotheek. En ik heb net zelf foto's geëxposeerd, in een hofje. Verder volg ik activiteiten die in de Leidse Hout langskomen wel.

7. Welke krant lees je, op welk moment van de dag en hoe lang doe je daar over ?

Geen krant, het nieuws volg ik de hele dag via internet en de radio.

8. Wat komt spontaan bij je op als je het thema (VRIJ) van deze Raadsheer leest ?

Vrij is: niet haasten in de ochtend.

9. Welke vraag zou je zelf willen stellen ? En natuurlijk willen we ook je antwoord graag vernemen.

Hier zweeg Barbra stil (red.)

10. Wie mag de volgende vragenlijst beantwoorden en waarom heb je haar / hem gekozen ?

Buurvrouw Jansen (Lyda), omdat zij een hele aardige buurvrouw is en al heel lang in deze buurt woont.

? ? Ik zie, ik zie... ? ?

Het zoekplaatje dat in het voorjaarsnummer van de Raadsheer stond, is gemaakt op de hoek van de Van Ledenberchstraat en de Fagelstraat.

U ziet hier twee ondergesneeuwde Carvers. Van de Carver zijn er ongeveer 100 stuks gebouwd voordat de Nederlandse fabriek enkele jaren geleden failliet ging. Het zijn unieke voertuigen op drie wielen, met een zeer aparte wegligging en rijervaring, omdat de hele cabine kan kantelen als een motorfiets. Een Carver is verder heel snel en zuinig vanwege het lage gewicht.

De **enige** juiste

oplossing kwam deze keer van Raadsheer redactiegenoot J. van Nieuwkoop, goed gedaan Janny!

Het zoekplaatje wordt gemaakt door bovengetekende, er is verder niemand die meekijkt tijdens het maken van de foto en iedereen in de Raadsheerbuurt kan dus meedoen aan het oplossen van de puzzel, ook redactieleden.

Het nieuwe zoekplaatje moet goed te doen zijn, er lopen en rijden vele tientallen mensen per dag langs de plek waar deze foto is gemaakt. Mail uw oplossing uiterlijk 15 september door naar redactieraadsheer@hotmail.nl en win een prijs, beschikbaar gesteld door Wout Bergers Sport aan de Rijnsburgerweg. Succes!

Zomerconcerten in de Waterlelie

Nog 5 zondagmiddagen kunt u rondom de Waterlelie in de Leidse Hout tussen 14.00 en 16.00 uur genieten van openluchtconcerten. Voor u treden op:

18 augustus	Flower to the People
25 augustus	Blue Monday
1 september	K&G Podiumorkest
8 september	Brassband Warmond
15 september	Leids Harmonie Orkest

WIJ LEVEN VRIJ, WIJ LEVEN BLIJ

Nico Koek, buurtcolumnist

(zeer opgewekt)

*Wij leven vrij, wij leven blij
Op Neêrlands dier'bren grond;
Ontworteld aan de slavernij,
Zijn wij door eendracht groot en vrij,
Hier duidt de grond geen dwinglandij,
Waar vrijheid eeuwen stond !
Waar vrijheid eeuwen stond!*

Ook zo genoten van het recente gekrakeel rond ons Koningslied? Zowel de melodie als de tekst leidden tot kritiek. Dit jaar herdenken wij dat twee eeuwen geleden het Koninkrijk der Nederlanden tot stand kwam. In 1813 kregen de Nederlanders voor het eerst een Oranje als hun koning. Ook toen voelde men de noodzaak tot een nieuw nationaal lied. Het *Wilhelmus* bestond al lang, maar dat was alleen nog als volksliedje bekend. Er werd een prijsvraag uitgeschreven voor een nieuwe tekst, maar wel op de melodie van het *Wilhelmus*. De inzendingen vielen niet erg in de smaak.

Uiteindelijk leverde de dichter Hendrik Tollens toen het lied *Wien Neêrlands bloed*....., dat in 1817 als volkslied werd ingevoerd, maar met een andere melodie dan aanvankelijk was voorgesteld. De componist Johann Wilhelm Wilms (twee maal drie vingers in de lucht !) mocht de muziek leveren. Men beweert dat hij zich daarbij – net als tweehonderd jaar later John Newbank - sterk liet inspireren door de melodie van een ander ingezonden lied. Dat was *Wij leven vrij, wij leven blij* waarmee deze column begint. De advocaat M. J. Brand van Cabauw had daarvoor de tekst geschreven en Wilms zelf de muziek. Het lied bestaat uit vier coupletten stevige patriottische kost. Het dient 'zeer opgewekt' en aan het eind van elk couplet 'terughoudend' te worden gezongen. Voor de liefhebbers volgt hier het laatste couplet:

*Zoo leven we altijd vrij en blij
Op Neêrlands dier'bren grond
Door trouw aan eigen wetten vrij,
Praalt Neêrland in der volken rij,
En 't Vaderland blijft groot en vrij,
Tot 's werelds avondstond!
Tot 's werelds avondstond!*

Het is bekend dat de uiteindelijke keuze voor *Wien Neêrlands bloed* voor groot enthousiasme zorgde. Heel anders dan tweehonderd jaar later. Tollens was in het begin van de ne-

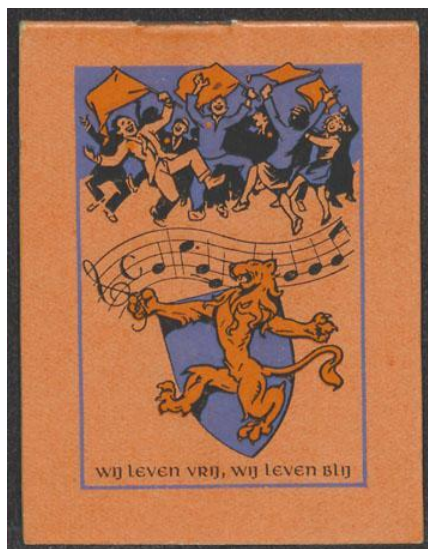
gentiende eeuw een erkend en geliefd dichter. Zijn tekst, zo vond men, gaf heel goed "de treffende gevoelens voor Vorst en Vaderland" weer en daar ging het om. In latere jaren werden er tientallen nationale liederen gemaakt, zoals het *Vlaggelied* van J.P. Heijze: "*O schitt'rende kleuren van Nederlands vlag, Wat wappert gij fier langs den vloed*". Meestal lag de muziek van zo'n lied goed in het gehoor, mits het 'Vurig, Niet te langzaam' of in 'Vlug mars-tempo' werd gezongen. *Wien Neêrlands Bloed*... bleef tot 1923 ons officiële volkslied. Toen is het alsnog vervangen door het *Wilhelmus*.

Maar Johann Wilms' melodie van *Wij leven vrij, wij leven blij* is onsterfelijk gebleken. In de collectie straatliederen van *Het geheugen van Nederland* tellen we meer dan dertig liederen, die 'op de wijze van: *Wij leven vrij*' kunnen worden gezongen. Sommige daarvan horen ook tot het patriotisch genre, zoals '*Ode aan de banier*'. Andere zijn meer geschikt voor bruiloften en partijen: *Welkom aan het Jeugdig Echtbaar* !

Ons nationale volksvermaak – het maken van parodieën – heeft in het begin van de 20ste eeuw nog een versie opgeleverd waaruit – al in het eerste couplet - een aloude, herkenbare, Nederlandse jammerklacht opstijgt:

*Wij leven vrij, wij leven blij
Op Neerlands dierb're grond
De plek waar eens m'n wieg op stond
Zo koud zo vochtig en ongezond
En altijd verkouden als 'n hond
Op Neerlands dier're grond (bis)*

Littekens van de oorlog; over T's en Hotel De Ceder

Ruurd Kok. Hogerbeetstraat

In mei hebben we de doden uit de oorlog herdacht. Bij het monument naast Molen De Valk of kijkend naar de herdenking op de Waalsdorpervlakte. Deze gedenktekens vormen het decor voor officiële herdenkingen. Stad en land dragen op veel plekken nog de littekens van de oorlogsjaren, vaak verborgen of onherkenbaar. Het zijn plaatsen met een verhaal uit de oorlog, in onze eigen vertrouwde omgeving. Als je het verhaal eenmaal kent en de plek eenmaal weet, fiets je er nooit meer aan voorbij. Alhoewel de plekken die hier worden beschreven net buiten onze wijk liggen, zal iedereen ze kennen.

Jaren geleden werd op Open Monumentendag in het stadhuis een film getoond, waarin oude Leidenaren vertelden over hun belevenissen in de oorlog. Een paar verhalen zijn me bijgebleven, zoals de man die zat ondergedoken tussen de opgezette beesten in het Museum voor Natuurlijke Historie aan de Raamsteeg. Op een ochtend hoorde hij elders in het pand een wekker af gaan, waardoor hij zich realiseerde dat hij daar niet de enige was. Ook staat het verhaal me bij van de Duitse stellingen die waren aangelegd aan de Wassenaarseweg. Er waren loopgraven gegraven en de Duitsers hadden op huizen in de buurt met een witte 'T' naast de voordeur aangegeven waar zich telefoons bevonden. Die T's zouden hier en daar nog te zien zijn aan de Rijnsburgerweg.

Voordat ik in 2010 in de Raadsherenbuurt kwam wonen, kwam ik zelden op de Rijnsburgerweg. De statige straat associeerde ik vooral nog steeds met de vader van mijn middelbare schoolliefde. Toen moet ik er voor het eerst zijn geweest: zesde klas VWO, op een vrijdagmiddag na een lange treinreis vanuit Culemborg. Het was niet ver lopen, zij woonde vlakbij de rotonde, naast het grote vrijstaande hoekhuis waarin toen een hotel zat: Hotel De Ceder. Via een grindpad naast het hotel kon je achterom. Verder kende ik Leiden toen nog niet. De schoolliefde is al jaren over en mijn toenmalige schoonvader al lang verhuisd. Nu fiets ik vrijwel dagelijks langs dat huis, op weg naar m'n werk of naar de stad. Fascinerend vind ik dat: hoe je je eigen paden van jaren terug ineens weer kruist; de vader die z'n dochters naar school heeft gebracht, invoegt in de stroom fietsers richting station en langs die weg als in een flashback dan dat verliefde puberstel van toen tegemoet fietst. Als er bij de herinnering aan dat huis muziek hoort, dan is het *'It's my life'* van Dr. Alban, de zingende Zweedse tandarts. Toen het net uit was een nummer 1 hit en flink op gedanst, maar me toch een beetje ingehouden, toen het gedraaid werd op een

feestje bij de vader van m'n ex-vriendin. Het zal haar afstudeerborrel zijn geweest en dat was de laatste keer dat ik daar was in het huis naast Hotel De Ceder.

Dat was voor mij de Rijnsburgerweg. Aan die persoonlijk herinnering werd een laag toegevoegd op het moment dat ik naast een voordeur de eerste T ontdekte. Mijn herinneringen raakten ineens versneden met oorlogsgeschiedenis. Wanneer het was weet ik niet meer, maar het zal het vrijstaande huis met luiken zijn geweest naast het grasveld voor de zusterflat. Daar stond 'ie, nog altijd duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Een enkele letter als stille getuige van de oorlogsjaren, waar je zo aan voorbij fietst als je niet weet dat die er staat en waarvoor die er staat. Afgelopen jaren heb ik er steeds meer ontdekt, bijvoorbeeld in de Kagerstraat. Daar heb ik een keer mijn beste vriend in een rolstoel langs geduwd. We hadden samen in Berlijn op de plek van de Hitlerbunker gestaan, kogelgaten in gevels gefotografeerd en ondergrondse schuilkelders bezocht. Nu bleken ook in Leiden sporen van de oorlog zichtbaar, als herinnering aan verdwenen Duitse stellingen en nog wel op loopafstand van het Diaconnessenhuis waar hij was opgenomen en zich gruwelijk verveelde. Sporen van de oorlog naast je voordeur.

De loopgraven staan als zigzaglijntjes op een door het verzet getekende kaart, bijgewerkt tot 29 september 1944; rondjes met een puntje erin geven een mitrailleurnest aan. Deze kaart van Duitse verdedigingswerken is opgenomen als bijlage in de onvolprezen *'Gids voor Leiden in de Tweede Wereldoorlog'*. Aan de Rijnsburgerweg nabij de Wassenaarseweg en Houtlaan lagen meerdere loopgraven en mitrailleurnesten waar de Duitsers zich hadden ingegraven, in afwachting van een geallieerde aanval op de sleutelstad. Niks meer van te zien, op die T's na dan. Auteur van de gids, Alphons Siebelt, weerlegde dit verhaal direct, toen ik hem erop wees. Mijn gesputter dat het toch wel erg opvallend is dat die T's en de stellingen in dezelfde buurt liggen, verstomde direct toen hij me attendeerde op een bericht in het Leidsch Dagblad van 16 maart 1943, waarin de Plaatselijk Luchtbeschermingsleider aangeeft dat de luchtbescherming direct moet kunnen zien in welk pand zich een telefoon bevindt en dat het daarom de bedoeling is dat naast de voordeur van huizen met een telefoonaansluiting 'van gemeentewege een letter "T" (hoogte 120 m.m., breedte 20 m.m.) te doen schilderen.' Dat was jammer, nog steeds oorlogsgeschiedenis, maar geen Duitse soldaten in *feldgrau* uniformen die letters schilderden op huizen waar

ze vanuit hun loopgraven zouden kunnen bellen. De T's blijf ik ontdekken, zelfs hier in de buurt. Tot mijn stomme verbazing ook op het huis van vrienden aan het eind van de straat, Johan de Wittstraat 41, waar ik toch echt al vaker voor de deur had gestaan, voordat ik die letter ineens zag. Een deur verder staat er trouwens ook een.

Een in 1943 voor de luchtbescherming aangebrachte 'T' van telefoon, Johan de Wittstraat 41
Foto Ruurd Kok

Met het boek van Alphons Siebelt in de hand deed ik een nieuwe ontdekking, die de teleurstelling over de T's snel deed vergeten. Huis na huis beschrijft hij de oorlogsgechiedenis van Leiden en bij de Rijnsburgerweg vermeldt hij voor de nummers 47-65 en 78-80, dat ze vanaf 7 juni 1944 zijn gesloopt in opdracht van de *Wehrmacht* om plaats te maken voor stellingen en loopgraven. Pas toen ik er langs fietste, realiseerde ik me dat op de locatie van de panden 78-80 nu het vrijstaande hoekhuis staat, dat ik kende als Hotel De Ceder en waarin nu Van Landschot bankiers zijn gevestigd. Aan de overkant, op de locatie van de nummers 47-65 is na de oorlog nieuwbouw verrezen, die opvallend afwijkt van de overige bebouwing. Nieuwsgierig geworden, heb ik via de website dotkadata.nl een paar luchtfoto's uit de oorlogsjaren aangeschaft. Een luchtfoto van 7 april 1945 toont duidelijk de loopgraven op de plek van Hotel De Ceder, ze lopen door tot achter de tuin van m'n ex-schoonvader en kruisen zo'n beetje het grindpad naar de tuindeur. Er tegenover, op de hoek van de Houtlaan liggen ook loopgraven. Hoe langer je kijkt, hoe meer je ziet: schuttersputten, tankgrachten langs de Wassenaarseweg en zelfs op de atletiekbaan naast de Leidse Hout lijken stellingen te zijn aangelegd.

Dat huizen zijn gesloopt voor de aanleg van stellingen is een vrij zakelijke constatering, die voorbij gaat aan het leed dat erachter schuil gaat. Een indruk daarvan krijgen we uit het oorlogsdagboek van Leidenaar Han de Wilde. Hij noteert op zondag 28 mei 1944, Pinksterzondag: 'De huizen van Prof. Suermondt, B. de Koning, Meyer en anderen aan de Rijnsburgerweg – Houtlaan, moeten worden afgebroken en worden thans in allerijl verlaten, omdat er schootveld moet zijn! Geheel Leiden is begaan met de eigenaars, wien dit bittere lot treft.' Op 16 juli 1944 schrijft hij: 'Op de kale vlakten waarop de afgebroken huizen van prof. Suermondt, De Koning, e.a. hebben gestaan, graven ze nu zig-zag loopgraven, evenals in de volkstuinten achter de Houtlaan. Leiden kan gerust zijn, de stad wordt verdedigd en beschermd. Er zijn zeker wel 10 Deutsche joggies van een jaar of 18 die daarvoor zullen zorgen!'

Over vrijheid wordt veel gesproken, vooral begin mei. Niet alleen oorlogsmonumenten zijn de plek om hierbij stil te staan, maar ook de vele andere plekken die een verhaal vertellen over de oorlog. De T's getuigen van de maatregelen die genomen werden vanwege de voortdurende dreiging van luchtaanvallen en bombardementen. Enkele naoorlogse panden aan de Rijnsburgerweg vormen de stille getuigen van de sloop in de oorlogsjaren en het 'bittere lot' van de bewoners die binnen tien dagen hun huis moesten verlaten. Wellicht dat een enkeling ook stilstaat bij het lot van de 'Duitsche joggies van een jaar of 18'; is ook dat geen vrijheid?

Zie voor dagboek van H. de Wilde:

<http://www.archiefleiden.nl/home/collecties/verhalen/beeldbank-woii-leiden-eo/zoeken-in-beeldbank-woii-leiden-eo/weergave/search/layout/result/indeling/detail/q/zoekveld/houtlaan>

Rotonde Wassenaarseweg-Rijnsburgerweg, met links pand van voormalig Hotel De Ceder en rechts de nieuwbouw op de locatie van de gesloopte panden Rijnsburgerweg 47-65
Foto Ruurd Kok

Wist U dat?

Mevrouw Nel Nagel uit de Fagelstraat in de Kloosterkerk te Den Haag voor haar tomeloze inzet als vrijwilliger bij alle activiteiten aldaar een lintje heeft ontvangen? Van harte gelukgewenst met deze onderscheiding!

Er op 15 juni een rondleiding voor Raadsherenbuurtbewoners was bij de kwekerij van Endegeest? Zulks als dank voor de opbrengst van de Oud Papier Actie (OPA) 2012. Helaas kon de redactie u daarvan niet tijdig op de hoogte stellen.

Uw redacteur de dag na de uitslag maar liefst 13 vlaggen met schooltas telde in de Raadsherenbuurt? Alle geslaagden geluk gewenst! Nu eerst een poos helemaal vrij? En daarna het allerbeste voor jullie toekomst!

Er een therapie bestaat bij of tegen dikke enkels?

Zoals u ongetwijfeld weet, bestaat ons lichaam voor het grootste gedeelte uit water.

Dit water moet vrij kunnen stromen, anders kunnen er blokkades ontstaan waarbij het vocht ophoopt. Er ontstaat dan een zwellings (oedeem) in het weefsel, vergelijkbaar met een file op de snelweg als gevolg van een ongeluk.

Als in de lymf- en bloedvaten van ons lichaam het vocht na een operatie van bijvoorbeeld een enkelbreuk niet goed weg kan stromen ontstaat een oedeem.

Door middel van een ondersteunende massage, ook wel Manuele Lymfedrainage genoemd, wordt de afvoer verbeterd, waardoor het vocht weer beter door het lichaam kan stromen. Hierdoor kunnen afvalstoffen sneller worden afgevoerd en voedingsstoffen sneller aangevoerd. Het vocht wat vastzit kan ook in het onderhuidse weefsel terecht komen. In sommige gevallen moeten mensen daarom ook steunkousen dragen of een zwachtel. Daarmee kan van buiten af de weefseldruk gunstig beïnvloed worden waardoor de stuwing weer minder wordt.

Je kunt overal oedemen hebben: In de armen na een borstverwijdering, in de benen na een buikoperatie of gedurende de zwangerschap, in de enkels na een beenbreuk, een opgezette kaak en/ of gezicht na verwijdering van een verstandskies.

Wilt u meer weten over dit onderwerp? Of hebt u naar aanleiding hiervan nog vragen?

Bel dan gerust oedeemtherapeute Petra Reifenrath op [tel.nr.: 06-44478329](tel:06-44478329) of mail naar: p.r.i.reifenrath@gmail.com.

Ook particuliere opdrachten welkom zijn bij het Repro Centrum, de drukkerij van deze krant? Zie advertentie voor contactgegevens. Keurig werk, snel geleverd en zeer betaalbaar.

Onze wijk een 30 kilometer zone is? Althans een deel ervan? Komende vanaf de Rijnsburgerweg staat aan het begin van de Johan de Wittstraat een onmiskenbaar verkeersbord, maar tot waar die zone dan loopt, is niet direct duidelijk. Hoe dan ook, in zo'n kindvriendelijke buurt als de onze is het goed om nooit harder dan 30 km per uur te rijden!

Niet iedere autobestuurder daarvan doordrongen lijkt te zijn?

Er op 1 juni een open dag was van de nieuwe erfgoedorganisatie Erfgoed Leiden en Omstreken? Dit regionale kennis- en adviescentrum komt voort uit het Regionaal Archief Leiden (waar altijd een exemplaar van de Raadsheer naar toe gaat) en Monumenten & Archeologie. Zo wordt de geschreven geschiedenis van onze stad optimaal gecombineerd met bouwmonumenten en bodemschatten.

Alphons Siebelt, auteur van de Gids voor Leiden in de Tweede Wereldoorlog, ook stadswandelingen organiseert met als thema Leiden in WOII? In reactie op het artikel van Ruurd Kok elders in de Raadsheer deed hij de suggestie om eenmalig en exclusief voor lezers een wandeling voor bewoners door de Raadsheerenbuurt te organiseren.

Omdat hij dat moet voorbereiden zijn er wel kosten aan verbonden. Normaal rekent hij € 7,50 per persoon met een minimum van 15 personen.

De redactie wil graag inventariseren hoeveel personen hiervoor belangstelling hebben. Mail uw naam, adres en emailadres aan redactieraadsheer@hotmail.nl en doe dat voor 1 september aanstaande.

Bij voldoende belangstelling kan een geschikte zaterdag of zondag in september of oktober worden geprikt, zodat ook door de week werkende buurtgenoten mee kunnen.

De kampeerbus

Carol en Tom van Leeuwen, Johan de Wittstraat

Inleiding

In 1978 kwamen wij in de Johan de Wittstraat wonen. Een maand later trof ik in de krant een bijzondere advertentie aan: 'Te koop aangeboden: Citroën HY omgebouwd tot kampeerbus. Vindt zelf zijn weg op de Franse binnenweggetjes. Reden: iets met de aandrijving.' Toen wij de volgende dag in Amsterdam Zuid de straat inreden en het Koekblik zagen staan, was het eerste dat Carol zei: "Oh nee!" De HY had dienst gedaan bij de Rijkspolitie en was altijd goed onderhouden. Prachtig omgebouwd door een voormalig wiskundeleraar, die er twee jaar gebruik van had gemaakt en alweer met de volgende bezig was. Twee rechterhanden, maar geen verstand van autotechniek. 'Iets' bleek een kapotte versnellingsbak en aangezien ik een tijdje als Deux Chevaux-monteur mijn brood had verdiend, durfde ik het wel aan. Met hulp van vrienden werd het gevaarte naar Leiden gesleept om daar de versnellingsbak te vervangen. Aan het interieur hoefde niet veel meer te gebeuren: een klein WC-tje, een elektrische kraan en een cassette-recorder werden ingebouwd; tafel, stoeltjes en een parasol aangeschaft en de eerste vakantie naar Frankrijk kon van start: kinderen plus honden achterin op hun eigen 'speelweide'. Op de tonen van Alfred J. Kwak, De Aristocats en Bambi, maar ook Janis Ian, James Taylor, Charles Aznavour, Dalida en Astrud Gilberto tuften we naar het zuiden onder een oorverdovend lawaai, vanwege de drie versnellingen. Onderweg naar de besproken camping reden we dan 's avonds ergens een klein weggetje in en parkeerden de bus voor de nacht. Hondjes uit, biertje, plassen, tanden poetsen, gordijntjes dicht en slapen als een os. De volgende ochtend vroeg wakker en werden we aangestaard door een kudde koeien. Eenmaal op de camping aangekomen, ging de schuifdeur open en werden alle spullen, kinderen en honden uitgeladen en de tent opgezet. Het is daarom dat de bus al gauw de naam 'Serafijn' kreeg, vrij naar Serafijn Lampion, de verzekeringsagent uit

Kuifje, die op Kasteel Molensloot Kapitein Haddock het leven zuur maakte (zie 'De zeven kristallen bollen').

Bestemmingen

En waar zijn we zoal geweest? Tijdens vakanties van soms wel zes weken vrijheid bezochten we vele landen binnen Europa. Om er enkele te noemen:

Frankrijk: Eygières (een huis in een grot), Uzès (dam bouwen in de Gardon), Anduze met vele vrienden (met z'n 12en in de bus en BBQ-en op het keienstrandje bij een rivier), Biscarosse (waar ik op een binnenmeer leerde surfen), Parijs (waar tijdens onze slaap aan de Place des Vosges het Michelinmannetje van de auto kon worden gestolen, omdat we de teckel die alarm sloeg tot stilte maanden);

Italië: Lago di Orta (waar we 's-nachts een verschrikkelijke onweer meemaakten), Lago di Trasimeno (waar we werden lek geprikt door de musketen);

Joegoslavië: Novi Vinodolski (camping aan zee met onwaarschijnlijk helder water en duizenden slangen), waar we een zigeunerin met een beer met een pak koffie wisten over te halen om onze bus te verlaten;

Spanje: Tremp (waar ik tijdens het parkeren de auto van de plaatselijke dokter raakte, die vervolgens in een ravijn verdween omdat hij, zoals na technisch onderzoek bleek noch op de handrem, noch in de versnelling stond), Espinella (waar varkens het landje met mais onveilig maakten en waar we vriendschap sloten met een Spaanse familie), Granada (waar we in de Sierra Nevada net sneeuwballen hadden gegooit en op de weg naar beneden de versnellingsbak in de soep liep). In Zarautz overnachtten we op een grasveldje hoog boven de zee. De volgende morgen bleken we midden tussen de naaktslakken te staan en kon Serafijn met slippende wielen de weg naar boven niet meer bereiken. Met de hulp van een plaatselijke muilezel, die er in eerste instantie vandoor ging, zodra hij be-

greep wat er van hem werd verwacht, is het uiteindelijk gelukt, maar vraag niet hoe.

Portugal: het dal van de Douro (waar het 48 graden was), Evora (waar we sliepen in een Pousada en 's-nachts gewekt werden door een brandalarm), Setubal (waar we stonden op een camping aan de monding van een rivier en waar in de haven de bevolking met surfen kennis maakte), Amarante (waar op een eilandje in de rivier een pas geboren poesje werd gevonden en meegenomen naar Holland).

Panne

Serafijn werd elk jaar weer zodanig in conditie gebracht dat we er veilig mee thuiskwamen. Bij zo'n oude (1973) auto is er altijd wel wat. Onderweg ging het meestal goed

behalve die keer in Granada dat de versnellingsbak overleed. Gelukkig konden we na een week een andere versnellingsbak uit Holland in Malaga ophalen, die in de garage met veel gevloek werd ingebouwd. Ook in Zuid-Frankrijk ging het een keer mis, toen ik de dag voor vertrek nog even de olie peilde en tot mijn schrik zag dat er een soort chocolade-blubber aan de peilstok hing: lekke koppakking. Gelukkig had ik een nieuwe bij me, maar het monteren heeft heel wat inspanning gekost! De laatste jaren is de carrosserie op een prachtige manier in ere hersteld door schoonzoon Jeroen, die van het restaureren van oude auto's zijn hobby heeft gemaakt.

Epiloog

De kampeerbus heeft het leven van ons gezin enorm verrijkt! We –en met name de kinderen– hebben het nog vaak over de talloze tochten en avonturen die we hebben meegemaakt. Ook de muziek van alle cassettes zit nog permanent in het geheugen. Aan de vrijheid die Serafijn ons verschafte om ergens met huis en haard neer te strijken denken we vaak terug. Wellicht rijden we de bus naar ons huis in Spanje om er ook daar van te kunnen genieten...

VRIJ

Rob van Berge Henegouwen, Antonie Duycklaan

Dit stukje schrijf ik op zaterdag, mijn vrij(e) dag. Want gisteren was het vrij(dag) en toen moest ik werken. Vrij(e)tijd en vrij(heid) zijn een groot goed wat niet voor een ieder vanzelfsprekend is.

Het is toch vrij uniek te noemen om in onze groene wijk te mogen en te kunnen wonen en te werken. Zowel voor kinderen als volwassenen is er zelfs voldoende ruimte om in alle rust en vrede te kunnen wandelen in twee kleine bosgebieden met allerlei soorten planten en dieren.

De twee basisscholen bieden onze kinderen de mogelijkheid om zich in alle vrij(heid) te kunnen ontplooiën en ook de scholen voor het voortgezet onderwijs doen het in de landelijke statistieken heel goed.

Met de tennisbaan, al enige tijd geleden gerenoveerd, en de atletiekbaan die net helemaal vernieuwd is, valt er genoeg te kiezen om in onze vrij(e) tijd te kunnen ontspannen tijdens inspanning.

De meeste bewoners hebben naast hun drukke banen of hun eigen bedrijf toch nog de spaarzame vrij(e) tijd gevonden om wat sociaal of cultureel werk te doen. De wijkverenigingen en de ondernemersvereniging mogen zich verheugen op voldoende interesse om de buurt mee te helpen ontwikkelen. Er staat nogal wat op de agenda voor de komende vijf jaren voor wat betreft de invulling van de vrij(e) ruimte rond de scholen en in het Bos van Bosman.

De rotonde bij de Wassenaarseweg, nu nog vrij van verkeerslichten, gaat ook op de schop om het fietsverkeer wat meer ruimte te geven. De vrij(heid) om van alle kanten dubbel verkeer te hebben zal drastisch worden beperkt, wat de veiligheid voor alle schoolkinderen ten goede zal komen.

De twee ziekenhuizen in ons gebied en het Ronald McDonaldhuis hebben voortdurend behoefte aan vrij(willigers) om hand en spandiensten te verlenen. In ons district met ongeveer 1.000 huishoudens moet dat toch geen al te groot probleem zijn.

Het is verder ook vrij uniek te noemen dat wij op loopafstand de mogelijkheid hebben om ons per bus of trein naar alle uithoeken van de wereld te laten vervoeren. Zelfs onze blinde medemens wil in alle vrij(heid) op eigen gelegenheid deze afstand overbruggen.

Tot slot hebben wij ook nog een geweldige speeltuin in ons gebied die nogal wat mogelijkheden biedt voor onze opgroeiende jeugd tot 12 jaar. Een keer per jaar kunnen de ouders een weekend vrij zijn van hun kinderen tijdens het spectaculaire kampeerweekend in juni. Zowel de kinderen als hun ouders kunnen dan volledig vrij zijn in hun activiteiten.

Dit was mijn interpretatie van het woord vrij in de breedste zin van het woord. Een ieder geeft hieraan zijn eigen invulling en dat moet vooral ook zo blijven. Om vrij te zijn en te kunnen blijven, is een groot goed wat te allen tijde gekoesterd moet worden.

Blonde Dolly

Peter Visscher, Warmonderweg

..”het mooiste is om vanaf het water het strand en de duinen te zien...”

Vanaf half april is het vaste prik: WindGuru wordt in de Favorieten gezet, en eindeloos geraadpleegd over de windkrachten voor het komende weekend...kunnen we gaan we of is de wind niet goed? Begin april is de catamaran, genaamd Blonde Dolly naar een voormalig bemanningslid met hoogblonde kuif, al uit de bollenschuur gereden naar de ligplaats bij de catamaranclub bij het Zwarte Pad in Scheveningen. Op zaterdag- en zondagochtend wordt er stevast druk heen en weer geSMS't, geAppt

en gebeld: wie van de vier zeilvrienden gaat mee? En als ze gaan, is het spannend of de branding niet toch te hoog of de wind niet toch te hard is. En dan de Noordzee op met volle zeilen en spinnaker in de trapeze op volle snelheid door de golven. Het is soms lang wachten op de juiste weersomstandigheden maar als die zich voordoen komt mijn bemanningslid euforisch thuis. “Het was fantastisch...” Om vervolgens de hele week gebiologeerd naar de YouTube filmpjes te kijken die zijn zeilmaat met zijn GoPro camera gemaakt heeft. Grootste lol heeft hij als we bij toeval een Apple Store binnenlopen: als we weer naar buiten gaan stuift op iedere iMac en Macbook in de winkel de Blonde Dolly over het scherm.
<http://www.youtube.com/watch?v=-NlbqG1k1dk> (of zoekterm mwd 1966)

Het kampeerweekend

Ton Staphorst

Rob van Berge Henegouwen maakte in zijn artikel melding van het kampeerweekend, met als annotatie dat de ouders een weekend vrijaf hebben, de kinderen zijn onder de pannen en het toezicht is vertrouwd.

Elke keer als ik langs de speeltuin aan de Nachtegaallaan fiets, en dat is best vaak, zie ik kinderen spelen. Dat is als sinds jaar en dag het geval. Met een bescheiden bijdrage word je lid van de speeltuinvereniging en dat bied je de mogelijkheid om je kids te laten spelen in de speeltuin, maar –als het aan de kinderen ligt– vooral om hen te laten deelnemen aan het kampeerweekend, het jaarlijkse hoogtepunt in de activiteiten van de speeltuinvereniging. Mijn kinderen Mira en Irene zijn talloze malen deelnemer geweest. Maar hoe gaat zo'n weekend nu in zijn werk?

Uiteraard heeft de organisatie van het kampeerweekend bepaald dat het aantal deelnemers in overeenstemming moet zijn met de beschikbare ruimte op het grasveld. Meestal zijn er meer aanmeldingen dan er plaatsen voor een tent beschikbaar zijn. Dus moet je al tevoren zoeken naar tentdelers.

Het lukte steeds om tenten te delen en een goede tentindeling te maken. Maar de hamvraag is: krijg je toestemming om een tent neer te zetten? Het aantal plekken is beperkt en je moet je tevoren aanmelden. Zodra bekend was gemaakt vanaf welk moment je je kon aanmelden, kon je daarmee rekening houden. Het is dus zaak om tijdig, een enkele week voor de happening, je opwachting te maken bij het 'inschrijfbureau'. Het inschrijfadres was in de Vogelwijk.

Uiteraard was er wel gekissebis over de volgorde van de wachtrij, maar voor zover mijn herinnering gaat, kon iedereen wel een plekje krijgen. Voor de meeste kinderen was het een van de eerste keren om alleen met leeftijdgenoten samen te zijn. Vanuit de organisatie werd voorkomen dat ouders zich inlieten met hetgeen zich op het kampeerterrein afspeelde. Het was echt een activiteit voor de kinderen alleen, ouders kunnen de boel alleen maat

minder leuk maken! Om een uur of vier moest de tent zijn opgezet en vanaf vijf uur moesten alle ouders het veld ruimen.

Zodra de ouders van het terrein waren verdwenen, begonnen de activiteiten: zingen, barbecuen, kampvuur maken, verhalen vertellen, zwemmen, nachtwandeling (nou ja, late avondwandeling) houden, keten, lol trappen, eten, drinken, speurtochten maken. Het kon niet op. Als ouder had je een weekendje vrij. Hoewel, zeker de eerste keer was dat slechts een illusie. Want steeds kwam bij mij (en uiteraard ook bij andere ouders) de gedachte op: hoe gaat het daar ginds? Zouden ze zich wel vermaken? Is er geen geruzie? Snoepen ze niet teveel? Lopen ze in zeven sloten tegelijk? Moet ik er niet even heen gaan om te kijken hoe het gaat? Nee, niets van dat al. Ouders waren echt taboe!

Telkenmale was het eind van het kampeerweekend voorstelbaar: de kinderen hadden zich eindeloos vermaakt, waren schor van het zingen, hadden heel veel dingen gedaan, lekker gesnoept, heel veel gekletst en heel erg weinig geslapen, geen tanden gepoetst, zich niet gewassen, schone kleren en pyjama gewoon in de tas laten zitten, kortom je kon ze spreekwoordelijk opdweilen, maar dan wel met een knijper op je neus. Het was dan ook niet voor niets dat het weekend al op zondag vroeg in de middag was afgelopen. Onze kids gingen dan na afloop linea recta de wastobbe in en na het vertellen van spannende verhalen over de belevenissen op het feestterrein was het warme bed hun eindstation voor die dag. En de eerste vraag de volgende ochtend was: wanneer is het volgende kampeerweekend?

Dank aan al degenen uit de Raadsherenbuurt en Vogelwijk (en wellicht ook anderen daarbuiten) die zich hebben ingezet om heel veel kinderen een heel erg leuk en verantwoord weekend te bezorgen en, zoals Rob van Berge Henegouwen al meldde, de ouders een weekendje "vrij" te houden!!

De vrije school

Saar Baltussen, van Oldenbarneveltstraat

Saar Baltussen uit de Van Oldenbarneveltstraat reageert heel spontaan op het verzoek van Janny van Nieuwkoop om te vertellen wat er aan de “vrije” school anders is dan op “gewone” scholen.

Saar is 14 jaar, heeft het basisonderwijs gevolgd bij Mareland, een school op antroposofische grondslag van Rudolf Steiner, en zit nu met 16 andere leerlingen in klas 7D van het Marecollege. Bij de vrije school wordt namelijk doorgeteld, dus na klas 6 (groep 8 op andere scholen) van de lagere school ga je gewoon door met klas 7 op de middelbare school. De toevoeging D betekent, dat je op een lager niveau werkt dan A, B en C. Voor Saar is dat fijn, want ze heeft dyslexie.

Saar vindt het een knusse school. Je mag er iedere maand 3 medeleerlingen uitkiezen waar je graag naast wilt zitten en dan bepaalt de juf of de meester hoe dat wordt uitgevoerd. Je hoeft nooit naast iemand te zitten die je niet leuk vindt. En leraren mogen gewoon zijn zoals ze zijn; een homodocent wordt niet weggepest.

De vakken zijn wel anders: er zijn blokken, dat wil zeggen 2 uur achter elkaar voor 1 vak, dat noemen ze PO, perioden-onderwijs. Dat wisselt per vak, zodat er soms veel aandacht is voor geschiedenis en een andere keer voor wiskunde.

Vanaf de 8^e klas mag je vakken kiezen of juist een vak laten vallen. Wat Saar daarmee volgend jaar gaat doen, is nog onduidelijk, eerst maar eens vakantie en in die tijd misschien erover nadenken.

Op de basisschool had Saar al Grieks en Latijn. Gezien haar D-niveau kan ze daar in klas 8 niet voor kiezen, want op de vrije school staat de capaciteit van de leerling voorop. Verderop komt ook een E-niveau, zodat iedere leerling mee kan komen. Van zitten blijven in klas 7 is geen sprake.

Saar en haar medeleerlingen gaan niet gebukt onder veel huiswerk. Op school wordt veel lesstof al overgeschreven van het bord en dan gaat ze erbij tekenen: bij geschiedenis bijvoorbeeld de kruiden en specerijen die uit verre landen zijn geïmporteerd, zoals gember, kruidnagel, nootmuskaat. Bovendien wordt het huiswerk opgebouwd van 1x per week bij het begin van het schooljaar tot ongeveer 5x per week nu aan het eind.

Alles wordt genoteerd in speciale, dure, schriften met schrijfgedeeltes, tekeningbladen of ruitjes. En het is verboden om met een ballpoint te schrijven!

Hoe zit het nou met het begrip “vrij”?

Door euritmie (bewegen op muziek) krijgen de leerlingen meer zelfvertrouwen, voelen zich vrij om rare bewegingen te maken. Ook het zingen voor de klas bevordert dat gevoel van vrijheid.

Is er dan niks onvrij? Jawel: jongens mogen ook in de hete zomer niet met een bloot bovenlijf rondlopen, meisjes mogen geen korte rokjes aan of shirtjes met spaghettibandjes.

Tot slot van het interview citeert Saar de spreuk, die iedere leerling dit jaar iedere dag bij het begin van de lessen moet uitspreken. Daarin zit de essentie van de Vrije School.

Ik zie rond in de wereld waarin de zon haar licht zendt,
waarin de sterren fonkelen, waarin de stenen rusten,
de planten levend groeien, de dieren voelend leven,
waarin de mens de ziel, de geest een woning geeft.
Ik schouw diep in de ziel die binnen in mij leeft,
de godesgeest: hij weeft in zielenlicht
in wereldruimte buiten, in zielendiepte binnen.
Tot uwe godesgeest wil ik mij vragend wenden:
Dat in mij kracht en zegen voor leren en voor arbeid tot
wasdom mogen komen.

Vrije School

Wat doe je in een tussenuur?

5 scholieren

De dames van de redactie deden navraag bij 5 middelbare scholieren naar in de invulling van de vrije tijd in tussenuren. Wat is een tussenuur eigenlijk? Volgens Wikipedia is het een lesuur in het voortgezet onderwijs waarin een student geen les heeft. Het wordt voorafgegaan en gevolgd door uren waarin een leerling wel les heeft. Tussenuren zijn meestal een gevolg van lesuitval, bijvoorbeeld ziekteverzuim van een leraar. Ze kunnen ook standaard zijn opgenomen in een lesrooster.

Janny van Nieuwkoop sprak met buurman Daniël Tan. Hij zit in de vierde klas van het Stedelijk Gymnasium Leiden. De eerste 3 jaar had hij nooit een tussenuur, maar dit jaar 4 per week. Dan maakt hij binnen het gebouw huiswerk of doet spelletjes met vrienden, of ze hangen rondom het gebouw wat rond. Het geeft hem een vrij gevoel.

Lilian Visscher vroeg haar dochter Manou, eerste klas Rijnlants Lyceum, wat zij doet tijdens haar vrije tussenuur. Manou zegt: "Ik heb bijna nooit tussenuren! Heb er nu twee keer een gehad, de ene keer gingen we met een paar vriendinnen bij de conciërge –de vader van een jongen uit mijn klas- computerspelletjes spelen en de andere keer gingen we naar iemand die vlak bij school woont. Ik heb wel vaak het eerste uur vrij, kan ik lekker uitslapen."

Annet van der Velden sprak maar liefst met 3 leerlingen. Anna Poort is net geslaagd voor haar VWO examen op het Bonaventuracollege in Leiden. Toen Annet haar vroeg of zij wel eens tussenuren had en wat ze dan deed, moest ze

nadenken, tussenuren zijn voor haar verleden tijd, ze lijken lang geleden. Dat lang geleden blijkt een paar maanden te zijn. Johan Poort zit in 3 Gymnasium op het Stedelijk locatie Socrates en Nienke van der Velden zit in 4 VWO op het Rijnlants Lyceum Oegstgeest. Zij hebben wekelijks te maken met tussenuren. En alle drie doen ze ongeveer hetzelfde: leren, computeren of naar een supermarkt. Johan Poort gaat eigenlijk nooit naar huis in een tussenuur, daar vindt hij een uur te kort voor. Zowel Anna als Nienke gaan in een tussenuur vaak naar huis. Anna woont vlakbij haar school en bij Nienke duurt een lesuur 75 minuten en een tussenuur dus ook. Trek daar 10 minuten fietstijd vanaf en dan blijft er nog ruim een uur over. En allebei gaan ze meestal met vrienden, lekker thuis lunchen. Zeker als het tussenuur rond lunchtijd valt, gaan zowel Nienke als Anna graag naar huis of naar het huis van een vriend of vriendin. Nienke heeft woensdagmiddag een tussenuur en gaat dan meestal thuis lunchen met de interviewster, haar moeder. In een tussenuur wordt ook wel geleerd. Dat scheelt thuis tijd. Als ze een toets hebben, gebruiken ze de tijd van het tussenuur om te leren. Of ze gaan in het Open Leer Centrum (OLC) achter de computer op internet. Of ze gaan naar Albert Heijn om iets te eten te kopen.

Hoeveel tussenuren in een week hebben ze eigenlijk? Nienke heeft 1 vast tussenuur per week en verder tussenuren als een leraar ziek is. Johan en Anna hebben 3 vaste tussenuren. Daarnaast hebben ze dan nog vrije uren als een docent uitvalt door ziekte.

Wat vinden ze van tussenuren? Hierover verschillen de meningen. De een vindt het wel chill, even geen les, terwijl de ander het zonde van de tijd vindt. Een minder interessante les die plotseling uitvalt geeft een ander en positiever gevoel dan wanneer een les niet doorgaat waar je een SO (schriftelijke overhoring) voor had voorbereid.

Kitesurfen

Marieke de Vos, van Oldenbarneveltstraat

Tijdens de redactievergadering dachten we aan sporten die een gevoel van vrijheid geven. kite veel. Annet van der Velden sprak met Marieke over haar ervaringen.

Een paar jaar geleden zocht Marieke een nieuwe uitdaging. Ze dacht 'ik kan zwemmen en fietsen en tennissen maar wat kan ik niet' ? Kitesurfen, bezig zijn met de elementen water en wind en iets doen wat er moeilijk uitziet, leek haar wel wat. Ze ging naar een kitesurfclub op het strand van Katwijk, nam er 3 lessen en leerde het verder zichzelf. Ze lag uren in het water en kreeg het langzamerhand steeds beter onder de knie. Inmiddels heeft ze haar eigen board en vliegers in een loods op het strand bij de kitesurfclub in Katwijk. Guus en Saar, de kinderen van Marieke, doen het nu ook, evenals haar vriend Erik. Saar op Rhodos tijdens de vakantie en Guus en Erik zowel op Rhodos als in Nederland.

'Lichamelijk is het toch heel zwaar?' , is de vraag. 'Alleen in het begin, dan moet je met kracht op het board komen en probeer je met kracht de vlieger uit het water te trekken. Het is minder zwaar dan golfsurfen, denk ik. Dan moet je je hele lijf op een board tillen. Maar als je eenmaal kan kiten, trekt de wind je uit het water. Je moet ook nooit tegen de stroom in zwemmen, daarvan word je moe en dat is onnodig energieverlies.'

Wanneer krijg je dat gevoel van vrijheid? 'Het vrije gevoel krijg je als je in het water op je board staat met de vlieger in de lucht. Het gevoel van de wereld is van mij. Ik ben dan alleen maar bezig met de golven en de wind. Er komt een golf, hoe ga ik die aanpakken. Verder heb ik dan geen gedachten. Mijn gedachten worden dan weggevaagd door de zee. Het is bijna meditatief. Kiten spoelt je hersens schoon, het gumt je gedachten uit. Daarvan laad ik op, krijg ik energie.'

Vond je kitesurfen vanaf het begin leuk ? 'Toen ik net begon keek ik naar mezelf in de spiegel en dacht, wat ben ik wit. Dan trok ik mezelf aan mijn haren naar het strand. Eenmaal op het strand en in het water had ik geen tijd om te denken aan boodschappen en alle andere zaken die ik nog moest doen. In het begin is dat kitesurfen lastig en lag ik veel in het water. Omdat ik aan iets nieuws bezig was moest ik goed moet opletten en vergat ik alles om me heen'.

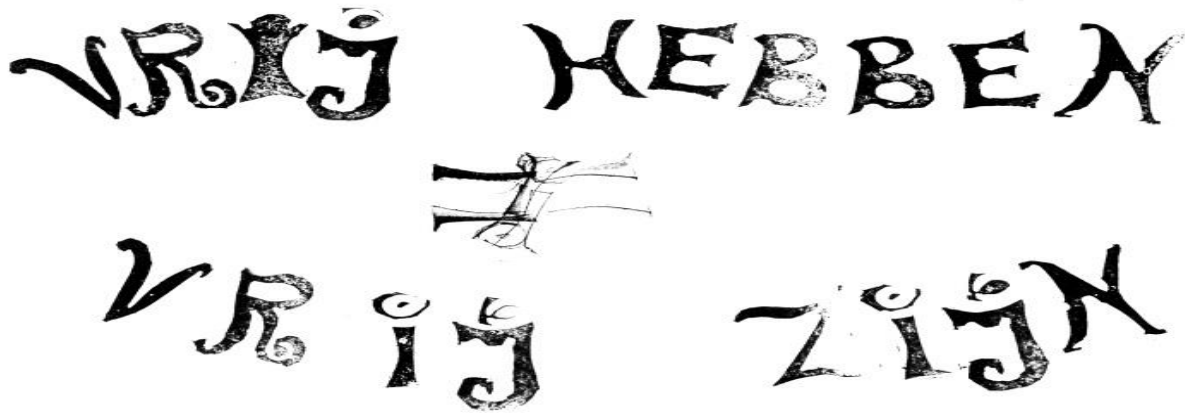
Waarom heb je dan niet gedacht : ik ga motor rijden ? 'Het strand en de zee trokken me altijd al aan. Je bent eigenlijk de zee aan het veroveren. De golven zijn hoog en de zee is gevaarlijk, maar door die vlieger voel je je veilig. Die

houdt je uit het water'.

Kun je altijd kitesurfen ? 'Je gaat alleen kiten als de wind aanlandig is. Varen kan dus niet altijd. In de winter kan het wel met droogpakken aan, maar dat doe ik niet. Als ik aan het werk ben en ik kijk naar buiten denk ik: heb ik zin om te kiten of niet ? Guus en Erik denken altijd, is de wind goed om te kiten ?

Zijn er in de buurt nog meer mensen die het doen ? 'Ja, in de Fagelstraat en vlakbij mij in de straat wonen nog meer kitesurfers. Ik ken ze alleen niet zo goed'

Mariska Eijk, Rijsburgerweg

Voor mij als kunstenaar is het belangrijk om me vrij te voelen. Vrij om te experimenteren, fouten te maken, veel lelijke kunst te maken, want zo werkt het nu eenmaal. Soms vind ik het heel moeilijk om die vrijheid te voelen en ben ik alleen maar bezig met wat het eindresultaat zou moeten worden. Een vast beeld in mijn hoofd dat me bij voorbaat remt om ook maar één streep op papier te zetten. Het remt me soms zelfs zo erg dat ik de weg naar mijn atelier niet weet te vinden en blijf hangen in andere klussen en nietsigheden, zoals TV-kijken, face-boeken, mails checken, de was opvouwen en toch nog maar even een boodschap doen. En dat allemaal terwijl ik precies weet hoe ik me zal voelen als ik eenmaal zit achter mijn teken-tafel. VRIJ namelijk. Ultiem vrij!

Na jaren hiermee geworsteld te hebben, nog steeds soms, heb ik een aantal dingen ontdekt die het voor mij een stuk gemakkelijker maken om in mijn atelier te belanden. Ik zal er hier een aantal met jullie delen in de hoop dat ze voor wie het nodig heeft, inspiratie geven om zich vrij te voelen, echt vrij te zijn.

Eerst wat TIPS vooraf (om in de stemming te komen):

- Je hebt geen uren de tijd nodig, een kwartier of zelfs vijf minuten is genoeg.
- Ga niet voor MOOI, ga niet voor KUNST!
- Ga voor spelen en fun, hoe klef het misschien ook klinkt.
- Kleur nooit binnen de lijntjes (maar doe het lekker wel als je daar toevallig zin in hebt)!
- Houd je aan geen enkele regel!

En hier zijn OPDRACHTEN die ik mezelf soms geef en die me dat ultieme vrije (en blijde) gevoel geven. Misschien vind je het leuk om ze ook eens te proberen.

- Maak doedels: kras er lustig op los, maak wilde lijnen in 100 kleuren of in één kleur, wat je maar wilt. Ga je teveel je best doen, doedel dan met je

ogen dicht. Wat kan je met die doedels? Enkele ideetjes:

- Ga kijken of je er wat in ziet en haal dat eruit. Bijvoorbeeld: ik zie hier een vis in, die ga ik nu met zwarte lijnen af maken, of ik knip hem uit.
- Knip of scheur je doedels in stukken en maak er hele kleine schilderijtjes van, of plak ze in een andere volgorde weer bij elkaar. Maak er een slinger van.
- Probeer één lijn te volgen, kijk wat voor onverwachte bewegingen hij maakt.
- Of laat je doedel gewoon zoals hij is!
- Maak foto's van heel gewone dingen (een schroevendraaier, een kopje, een berg rommel) en druk ze af op A4-tjes nadat je ze een beetje hebt bewerkt met een simpel computerprogramma. Druk ze af in zwart-wit of zo. En ga er daarna lekker in tekenen. Kijk of je foto leuker is als je hem omdraait. Of knip of scheur er leuke stukjes uit.
- Schrijf een kwartiertje met links. Misschien zitten er nu wel leuke en onverwachte dingen in je handschrift, die je erin kunt houden voor je volgende boodschappenbriefje.
- Doe een dag alles andersom: eet warm 's ochtends en croissantjes als avondeten. Blijf een hele nacht op, sluit af met een diner en ga dan pas slapen.
- Schilder één muur in je huis in 100.000 kleuren (of je hele huis). Tip: begin met doedelen met vetkrijt op je muur, dat maakt je vrij.

Als allerlaatste: het hoeft niets te worden! Het mag allemaal fout gaan! Wees blij met wat je gedaan hebt al is het spuuglelijk. Ik hoop dat je je net zo lekker vrij voelt als ik achter mijn teken-tafel.

Veel plezier en een fijne zomer!

Mariska Eyck, Rijnsburgerweg, kunstenaar en promotor van chaos en spelen als bron van ideeën en geluk.

Trijntje wil de vrijheid in

Tippe Kok, Hogerbeetstraat

Op de ochtend van 16 juni, vaderdag , wilde ik Trijntje eten geven. Toen zag ik dat het linkerdeurtje van het hok open stond en Trijntje weg was.

Ik voelde me bang, wat zou er met haar gebeurd zijn? We gingen gelijk briefjes maken met een tekening van Trijn en ons telefoonnummer en adres erop, want we gingen die dag naar Duitsland en konden haar niet zo snel zoeken.

Toen ik het briefje in de derde brievenbus bij ons in de straat wilde doen, zag ik Trijn bij een lantaarnpaal liggen. Ze hijgde heel erg. Ik riep snel mijn mama, maar Trijntje hupte snel weg en sprong door een hekje van een tuin. Ik vroeg Fiep gelijk om een worteltje te halen. Wij slopen de tuin in om Trijntje te pakken. Het was heel vroeg, de bewoners van het huis waar de tuin bij hoorde sliepen vast nog. Tot onze schrik zagen we dat ze bloed had. Ze had een sneetje in haar oor en een schaafwond op haar neus. Daarna deden we haar snel in haar hok en nu is Trijntje weer veilig thuis. Maar wie weet zoekt Trijntje weer een keer de vrijheid op, de briefjes liggen al klaar.

Papadag

Robert van der Hum, Fagelstraat

Sinds november 2005 woont Robert van der Hum in de Fagelstraat. Hij woont er met zijn partner Corine en 3 kinderen: Hajo van 10, Lene van 4 en Tobi van 1 jaar. Robert werkt al jaren voor de overheid, een prima werkgever met goede secundaire arbeidsvoorwaarden. En al jaren heeft hij een vrije dag. Het begon met ouderschapsverlof voor Hajo nu 10 jaar geleden. Inmiddels werkt hij 4x9 uur en heeft hij 1 dag per week vrij. Over die vrije dag praat Annet van der Velden met Robert. En over Jet Bussemaker, die vindt dat meer vrouwen (full time) moeten werken.

Papa-dag vindt Robert een stom woord. 'Een vrouw die een vrije dag heeft, dat is toch ook geen mama-dag?' Maar een zorg-dag vindt ie ook geen goede term. Hoezo zorg-dag? Je zorgt toch iedere dag voor je kinderen? Noem het dan maar gewoon een vrije dag, want dat is het tenslotte'.

Eén dag per week, op woensdag, is Robert thuis. Zijn vrouw is steeds op dinsdag vrij. De kinderen gaan daarom 3x per week naar de crèche of naschoolse opvang. Op die vrije dag staan de kinderen voorop. Als 't lukt doet hij nog even de was, maar om 18.30 als zijn vrouw van haar werk komt, heeft hij het eten klaar staan. Het werken op zijn vrije dag beperkt hij zoveel mogelijk. Een paar keer per dag checkt hij zijn Blackberry en eventueel beantwoordt hij een mail. Zijn laptop klappt hij bijna nooit open. Slechts bij hoge uitzondering zal hij een werkafpraak plannen op die dag. Alleen als de minister of de koning een beroep op hem doet. Hij spreekt dan af met z'n moeder in Den Haag. Zij vangt de kinderen op en gaat iets met ze drinken in de Theresiastraat, of ze neemt de kinderen mee naar haar huis.

De vrije dag bevalt Robert zo goed, dat hij de komende 10 jaar nog 'deeltijd' wil werken. De noodzaak om 5 dagen te werken ziet hij op dit moment niet. Wel kan hij zich voorstellen dat hij de ene vrije dag over een aantal jaren, als de kinderen naar school zijn, omzet in 2 vrije middagen.

Minister Jet Bussemaker heeft onlangs in een notitie aangegeven dat zij vindt dat vrouwen meer fulltime moeten werken. Robert heeft zich daar wel aan gestoord. 'Wat is er mis met deeltijd werken?' Bovendien werken Nederlandse vrouwen juist heel veel.

Dat de vrije dag een negatieve invloed heeft op het verloop van zijn carrière, merkt Robert niet. Misschien dat het in de toekomst ervan komt dat hij werk alleen kan doen in 5 dagen, maar vooralsnog wijst alles erop dat de huidige invulling juist prima kan. Het door de overheid gepropageerde 'nieuwe werken', waardoor werknemers steeds makkelijker toegang krijgen tot het computernetwerk op hun werk, maakt het makkelijker om flexibeler en vanuit huis te werken.

Na de zomer gaat zijn dochter Lene naar school en dan heeft Robert alleen nog Tobi thuis. Met hem wil hij dan gaan baby-zwemmen op de woensdagochtend. Verder doet hij meestal boodschappen, drinkt hij koffie bij het Theehuis in de Leidse Hout of bij Streeder aan de Terweeweg.

Zijn vrije dag noemt Robert een heerlijke dag!

Impressies van vrijheid

Hieronder een zestal foto's van Janny van Nieuwkoop: 1 van de altijd vrije en blij Philip Wijnhoven uit de Van Oldenbarneveltstraat, 1 van de vlaggenzee aldaar op Koninginnedag en 4 van de vrijmarkt aan het Rozenpleintje

Summer Jazz festival

Na mijn min of meer vaste programmaonderdelen voor de zondag, het maken van een fikse wandeling en het genieten van een heerlijk souper, was ik vrij. Een kilometer of tien langs de groene weilanden en een maaltijd bestaande uit asperges met krieltjes, het zat er op. Even kijken naar andere tijden of nog even een snuifje sfeer opdoen van het SummerJazz festival?

Van voorgaande jaren had ik een enorme antipathie tegen het jazz festival. Ik besloot om met een neutrale blik/gehoor naar het terrein in de Leidse Hout te gaan. Hier mijn verslag.

Het was een uurtje of acht in de avond. Ik ging op zoek naar de ingang. Dat was even zoeken. Maar, toch de ingang gevonden. In de veronderstelling het terrein vrij te kunnen betreden, kreeg ik een forse tik op mijn neus. De entree bedroeg € 17,50. Dat ging ik niet betalen, dus. Door mijn wekelijkse hardlooptrainingen in de Leidse Hout ken ik alle paden en verbindingen. Zonder enige moeite vond ik een toegang tot het terrein, betreden was mogelijk zonder de vereiste pecunia te betalen. Maar ik besloot me niet recalcitrant te gedragen. Even mijn kop door de illegale toegang gestoken en toch maar niet naar het terrein gaan. Want het zag er niet aanlokkelijk uit. Een beperkt aantal bezoekers, verdeeld over twee hoofdlocaties, was aanwezig. Het geluidvolume moest het gemis aan toeschouwers goed maken.

Ik bleef aan de periferie van het festivalterrein, een enkeling was mijn metgezel. Ik besloot me als reporter van de Raadsheer op te stellen. Dus ik bevroeg enkele personen die het terrein via de officiële route verlieten. De eerste ondervraagde vond het maar matig. Hij had een behoorlijk bedrag neergeteld en was bijzonder teleurgesteld in het gebrek aan aandacht voor de muziek. Geen aandacht voor de jazz bij de omstanders, maar info-uitwisseling van de nodige dames over kappers, vriendjes en zo meer. Die persoon bedenkt zich nog wel tien keer om volgend jaar weer de nodige pegels op tafel te leggen om van jazz te genieten. Ook anderen waren niet erg enthousiast, zij verlieten drie uur voor de sluiting het terrein.

Wat vond ik er zelf van? Ik heb een klein uur geluisterd. Het jazzgehalte was zeer beperkt. Ingeblikte muziek, nauwelijks solo-instrumenten. Maar goed, als je niets betaalt, hoef je ook niet veel te verwachten. Zittend op een bank met afgeschermd afzettingen voor mijn neus deed ik mijn ogen dicht, in een poging om van de muziek te genieten. Het viel reuze mee. Van tijd tot tijd was er best wel aange-name muziek te horen. Het volume was beperkt, ik kon de avondzang van de merels moeiteloos volgen. Het gevogelte liet zich niet door de jazz afschrikken. Ik sloeg mijn ogen op, de takken van de beuken bewogen gracieus op en neer. De eiken waren wat minder enthousiast, er zat weinig

beweging in hun takken. Hebben beuken meer met jazz dan eiken? Of hebben de eiken besloten om de jaarlijkse jazzhappening maar voor lief te nemen?

Zoals met alles, over smaak valt niet te twisten. Of juist wel? En zeker als daar de component kosten bij betrokken wordt. Vorig jaar moest de grasmat van het grote veld in de Leidse Hout voor vele tienduizenden euro's worden hersteld, met dank aan het jazzfestival en Werfpop. Eens kijken wat de kosten dit jaar gaan bedragen. Vermoedelijk is de grasmat wederom aan een renovatie toe. Ik ben benieuwd hoe de inwoners van Leiden daarvoor opdraaien en voor welk bedrag. En de hamvraag: zijn de inwoners van Leiden vrij te kiezen voor een herhaling van het Summer-Jazz Festival? Gemeente Leiden, geef graag opening van zaken! Zaak voor de Raadsherenbuurt en Vrienden van de Leidse Hout om het kostenplaatje te volgen.

Het Yogacentrum Leidse Hout

Omgeven door natuur en stilte:

Hatha Yoga, mindfulness-yoga en meditatie en ontspanningsyoga

Mindfulness- en Compassietraining

Individuele begeleiding

Lichaamsgerichte Ayurvedische massage en therapie

We werken met hart en ziel én aandacht voor lichaam én geest

Zie voor informatie de vernieuwde website:

www.yogacentrumleidsehout.nl

Groene Marewijk 100 (het Koetshuis)

0620829165

Garage E. Brouwer

van Oldenbarneveltstraat 37 2334 AE LEIDEN

071-3626768 06-53563104 garagebrouwer@kpnmail.nl

Fiat, Lancia, Alfa Romeo en Abarth specialist

U kunt bij ons terecht voor:

- **APK**
- **Onderhoudsbeurten**
- **Olie verversen**
- **Accu's**
- **Banden**
- **Schokdempers**
- **Uitlaten**
- **Remmen**
- **Ruitreparatie**
- **Airco controle/ reparatie**

En natuurlijk ook voor advies.

Het adres voor APK, Onderhoud en reparatie van uw auto

Iedere dag geopend vanaf 9.00 uur
het hele jaar!

Ook geschikt voor
feesten, recepties,
verjaardagen, jubilea
enz.

Houtlaan 100 2334 CL Leiden
071-5153476

ARCO BOUW

Verbouwing Aanbouw Dakkapel Badkamers

015 8795139

info@arcobouw.nl **www.arcobouw.nl**

DE RAADSHEER«

Een uitgave van de **Vereniging Raadsherenbuurt, Leiden**

Kopij: inleveren, bij voorkeur per e-mail (zie *redactie-adres*)

- o Tekst in Word bijlage (dus niet als mail-tekst), zonder opmaak.
- o Foto's en andere illustraties graag als aparte bijlage in de mail.

Illustratie voorplaat: Miriam Beker,
Warmonderweg 7, tel. 06-28340199

Bezorging: Bastiaan Tan, Daniël Tan en Timo van Luyn

Oplage: 325 exemplaren

Redactie

- redactieraadsheer@hotmail.nl
- Jeroen Hiemstra Fotografie (tenzij anders vermeld)
Fagelstraat 15, tel. 512 1213
 - Janny van Nieuwkoop Eindredactie
V. Oldenbarneveltstr 28, tel. 517 2176
 - Ton Staphorst Johan de Wittstraat 52, tel. 517 0264
 - Annet van der Velden Van Slingelandtlaan 9, tel. 515 0205
 - Lilian Visscher Warmonderweg 27, tel. 565 1551
 - Nico Koek Buurtcolumnist
V. Oldenbarneveltstr 31, tel. 517 2818
 - Li Pot Kinderpagina
Johan de Wittstraat 17, tel. 515 4371
 - Manou Visscher Kinderpagina
Warmonderweg 27, tel. 565 1551
 - Yvonne van Eijndhoven Opmaak

Bestuur

- ❖ Dorien Gruppelaar Voorzitter
Fagelstraat 49, tel. 06-49945016
- ❖ Alexander Tilli Penningmeester
Johan de Wittstraat 47, tel. 517 0184
- ❖ Erwin Duurland Secretaris
Johan de Witstraat 45, tel. 301 4502
eduurland@gmail.com
- ❖ Minke Holleman Webmaster
Fagelstraat 38, tel. 517 2930
webmasterraadsherenbuurt@live.nl
- ❖ Wouter van den Berg Van Slingelandtlaan 11, tel. 301 2664

Website www.raadsherenbuurt.nl

Minibuurtgids

- ❑ Familieberichten:
a.u.b. doorgeven aan
Alexander Tilli, penningmeester van de
buurtvereniging, en ook graag aan de
redactie van »De Raadsheer«
- ❑ Diefstal, inbraak, ouderenhulp, informatie
over onderhoud en huis verbouwen,
uitwisseling van gereedschap:
Rob Grootenhuis,
Fagelstraat 14, tel. 515 4769
- ❑ Gevonden voorwerpen:
Rita de Coursey,
Fagelstraat 39, tel. 515 5886
- ❑ Mededelingkastje, V Old./J.d.W.str.
Yvonne Slijkhuis,
Joh. de Wittstraat 20, tel. 517 5855
- ❑ Buurtarchief lokaal:
Jeroen Hiemstra
Fagelstraat 15, tel. 512 1213
- ❑ Buurtarchief regionaal:
Regionaal Archief Leiden
Boisotkade 2a, tel. 516 5355
- ❑ Vereniging Binnenterrein OWHJ
Raadsherenbuurt:
Ad Littel, secretaris
Van Oldenbarneveltstraat 35,
tel. 515 3475
- ❑ Vereniging Vrienden van de Leidse Hout:
Freek van Beetz, secretaris
Pr. Beatrixlaan 43, Oegstgeest
tel. 517 12 82
- ❑ Stichting Leidse Hout Monumentwaardig:
Jan Reedijk, secretaris
Antonie Duycklaan 4, tel. 5176596
- ❑ Werkgroep Leidse Hout Theater:
Dorothee Albers, contactpersoon
Joh. De Wittstraat 45, tel. 301 4502
- ❑ Werkgroep Nieuweroord:
Maarten Mentzel,
Joh. de Wittstraat 38, tel. 517 2570
- ❑ Buurtenkoor »De Raadsvogels«
Rianne Boonstra,
Rustenborchdreef 44, Oegstgeest
tel. 515 7135
- ❑ Leeskring »De Raadsheer«
Rita de Coursey,
Fagelstraat 39, tel. 515 5886
- ❑ Vereniging onderhoud garageplein
Fagelstraat
Fokke Dijkema, voorzitter
Fagelstraat 23, tel. 515 3994
- ❑ Oud Papier Actie
Rob Grootenhuis,
Fagelstraat 14, tel. 515 4769

Dit boekje is gedrukt door Reprocentrum,
één van de werkprojecten van Movens.
Wij zijn onderdeel van Rivierduinen,
Centrum voor Langdurige Zorg.

Naast het grafisch ontwerpen,
DTP-en en tekstverwerking
bieden wij ook de verwerking
en bezorging van onze opdrachten.

Wij zijn goed geoutilleerd met kwalitatief
goede printers van A4 tot A0.

Zowel de opdrachten als de opdrachtgevers
zijn divers en kunnen variëren van het
vormgeven van een scriptie,
tot het verwerken van mappen voor
trainingen of lesmateriaal.

Movens staat voor
'hij die in beweging is'
en dat slaat de spijker op zijn kop.
Naast het Reprocentrum heeft
Movens meer arbeidsprojecten.
Hier kunnen mensen met een
GGZ heden of verleden een
zinnvolle dagbesteding
en/of arbeidstraining opdoen.
Alles staat in het kader van reïntegratie.

Verschillende van deze projecten,
zoals de horeca, fietsenmakerij,
Landschaps Onderhouds Projecten
en kwekerij de Groene Cirkel
hebben een officiële erkenning
als leer-werk bedrijf.

Bovendien hebben wij (re)creatieve
mogelijkheden; fotografie, computerlessen,
textiele vaardigheden, creatief, muziek
en sport. Teveel om op te noemen.

Bent u nieuwsgierig, schroom niet
om eens te komen kijken
of anderen hierop attent te maken.
Het DAC aan de Flevoweg 5 in Leiden
heeft tevens een sociale functie
waar de koffie/thee altijd klaar staat
en iedereen welkom is.

Laura van Schie
Teammanager Movens

Prints Drukwerk Afwerking Verzending

**Reprocentrum
Movens** | www.movens-leiden.nl/repro
tel. 071 52 41 948

movens

KIES-PRECIES

TANDARTSPRAKTIJK

Wist u dat een slecht gebit hart- en vaatziekten kan veroorzaken?
Van uw gebit is er maar één exemplaar en daarom is het verstandig om er goed voor te zorgen.

Kies-Precies kan u daarbij helpen.
U hoeft niet lang te wachten op een afspraak en service naar onze patienten staat voorop. Het geruststellen bij angst voor de behandeling is hier een onderdeel van. Ook kunt u bij **Kies-Precies** terecht voor al uw vragen.

Heeft u vragen bel dan gerust voor meer informatie.

■ **H.L. Betcke, Tandarts**

Rijnsburgerweg 147
2334 BN Leiden

T 071 519 06 24

E info@kies-precies.nl

W www.kies-precies.nl

